

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2010

**Správa
o výsledkoch externej časti
a písomnej formy internej časti
maturitnej skúšky**

z nemeckého jazyka úroveň B1

Mgr. Katarína Brestovská
Mgr. Katarína Pokrývková

Bratislava 2010

Obsah

ÚVOD	3
1 CHARAKTERISTIKA TESTU EČ MS Z NEMECKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	4
2 VÝSLEDKY TESTU EČ MS Z NEMECKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	7
2.1 ÚDAJE O POČTOCH TESTOVANÝCH ŽIAKOV	7
2.2 VÝSLEDKY TESTU Z NEMECKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	8
3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV TESTU EČ MS Z NEMECKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	15
4 VYHODNOTENIE PÍSOMNEJ FORMY INTERNEJ ČASTI MS Z NEMECKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	30
ZÁVER	34
LITERATÚRA	36

Úvod

Dňa 17. marca 2010 sa konala externá časť maturitnej skúšky (EČ MS) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) z nemeckého jazyka v úrovni B1.

Cieľom EČ MS a PFIČ MS je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky. Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky pre žiakov z celého Slovenska.

Predkladaná správa dokladuje korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov.

V prvej kapitole správy sa venujeme charakteristike testu EČ MS. Hovoríme o jeho štruktúre, proporčnom zastúpení položiek, špecifikácii jednotlivých častí testu EČ MS.

V druhej kapitole predkladáme výsledky testu EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B1. Hodnotíme ich z pohľadu národného priemeru, typu školy, kraja, zriaďovateľa, pohlavia a známky. Hodnotíme úspešnosť v teste EČ MS podľa jednotlivých zručností. Uvádžeme aj charakteristiku žiakov, ktorí nedosiahli požadovanú hranicu úspešnosti v teste viac ako 33 %.

V tretej kapitole sa venujeme interpretácii výsledkov testu EČ MS. Charakterizujeme štatistické ukazovatele testových položiek a podrobnejšie analyzujeme vybrané položky z jednotlivých častí testu.

Štvrtá kapitola prináša charakteristiku PFIČ MS z nemeckého jazyka úroveň B1 a interpretáciu dosiahnutých výsledkov.

V závere sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja.

Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania, pedagógom i samotným žiakom, pripravujúcim sa na maturitnú skúšku z nemeckého jazyka.

V práci vychádzame z variantu testu 8316. Uvedený variant testu ako aj *Kľúč správnych odpovedí* sú zverejnené na www.nucem.sk v sekcii Maturita 2010.

1 Charakteristika testu EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky je určený maturantom všetkých typov stredných škôl, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z cudzieho jazyka a ktorí súčasne spĺňajú tieto podmienky:

- 1) pripravujú sa na maturitnú skúšku z tohto jazyka,
- 2) počas svojho štúdia dosiahli úroveň samostatného používateľa cudzieho jazyka (B1 - Threshold).

Test rešpektuje obsah zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášky MŠ SR (i jej prílohy) č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách a obsah *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z nemeckého jazyka pre úroveň B1*.

Test EČ MS z nemeckého jazyka pre úroveň B1 sa skladal z troch častí:

- počúvanie s porozumením
- gramatika a lexika
- čítanie s porozumením

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedal komunikačnej úrovni B1 Spoločnéhoeurópskeho referenčného rámca pre jazyky.

Cieľom testu bolo preveriť jazykové kompetencie žiaka v týchto zručnostiach:

- počúvanie a čítanie s porozumením,
- lingvistická kompetencia.

V teste boli použité úlohy dvoch formátov:

- úlohy s výberom odpovede,
- úlohy s krátkou odpoveďou (pozri tabuľka č. 1).

Tab. 1 Rozloženie úloh v teste EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B1

	Počúvanie s porozumením	Gramatika a lexika	Čítanie s porozumením
úlohy s výberom odpovede	13	10	13
úlohy s krátkou odpoveďou	7	10	7

Pokyny k úlohám v teste boli v slovenskom jazyku (pre školy s vyučovacím jazykom maďarským v maďarskom jazyku). Ak si to druh testovej úlohy vyžadoval, bolo uvedené vzorové riešenie.

V časti testu **Počúvanie s porozumením** mali žiaci preukázať, ako porozumeli základným informáciám a riešiť úlohy, ako je úloha typu multiple choice – výber z viacerých možností, priradovanie.

Cieľom tejto časti testu bolo preveriť schopnosť žiakov presne a efektívne počúvať hovorený prejav v nemeckom jazyku, porozumieť mu a získať z neho tie informácie, ktoré sú potrebné na splnenie úlohy. Úlohy testovali okrem celkového porozumenia textu aj porozumenie hlavnej myšlienky, podstatných informácií, špecifických a dôležitých detailov, porozumenie a pochopenie vzťahov, názorov, pocitov, nálad, postojov, zámerov a rozoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Na vyriešenie tejto časti testu mali žiaci cca 30 minút.

Úlohy sa viazali k trom nahrávkam. Každú z nich žiaci počuli dvakrát. Pred počúvaním nahrávky mali čas 2 minúty na prečítanie úloh, po skončení počúvania 1 minútu na dokončenie práce na úlohách.

Texty na počúvanie boli nahrané hovoriacimi, pre ktorých je nemecký jazyk rodným jazykom alebo pracovným jazykom, ktorý zvládli na pokročilej úrovni (C1, C2), používajú medzinárodne akceptované varianty štandardnej výslovnosti, nehovoria miestnym dialektom, výslovnosť majú zreteľnú, tempo reči primerané. Texty neobsahovali slangové, špecifické a málo frekventované technické výrazy, nahrávky boli bez sprievodných rušivých zvukov.

V tejto časti testu boli zastúpené texty monologického aj dialogického charakteru. Tematicky boli blízke testovanej cieľovej skupine, boli prevzaté z autentických materiálov z rôznych zdrojov masovokomunikačných prostriedkov.

V časti testu **Gramatika a lexika** sa testovali znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností a dopĺňať do kontextu slová, ktoré mali k dispozícii v banke slov.

Cieľom tejto časti testu bolo preveriť pomocou receptívnych a produktívnych kontextualizovaných úloh, ako žiaci zvládli osnovami predpísaný rozsah gramatických štruktúr a slovnej zásoby, overiť ich schopnosť používať jazyk v rôznych kontextoch.

Odporúčaný čas na vyriešenie tejto časti testu bol 25 minút.

Úlohy sa viazali k dvom východiskovým textom. Tieto boli autentické, čiastočne didakticky upravené pre danú úroveň. Tematicky boli zamerané na témy vymedzené v cieľových požiadavkách, jazykové štruktúry a slovná zásoba zodpovedali úrovni B1.

V časti testu **Čítanie s porozumením** sa zisťovalo, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, výberu z viacerých možností, resp. určenia správnosti alebo nesprávosti výpovede.

Úlohy testovali globálne, selektívne a detailné porozumenie textu, odhad neznámych slov z kontextu, pochopenie štruktúry textu a rozpoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Cieľom bolo preveriť schopnosť žiakov presne a efektívne čítať rôzne texty v nemeckom jazyku, porozumieť im a získať z nich tie informácie, ktoré sú potrebné na vyriešenie úloh.

Odporúčaný čas na riešenie tejto časti testu bol 45 minút.

Úlohy sa viazali k trom východiskovým textom, ktoré boli prevzaté z autentických materiálov, čiastočne didakticky upravené pre potreby danej komunikačnej úrovne. Texty obsahovali aj určité percento neznámej slovnej zásoby, čím sa overovalo, či žiaci dokážu odhadnúť význam neznámej slovnej zásoby z kontextu.

Úlohy v teste B1 boli zamerané na reprodukciu a jednoduché myšlienkové operácie (porozumenie, priradenie, triedenie, porovnanie, jednoduchá aplikácia), jadro tvorili úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, hodnotenie, overovanie). Niekoľko úloh si vyžadovalo tvorivý prístup (zložitejšia aplikácia, riešenie problémovej situácie, objavovanie nových myšlienok a vzťahov).

Položky mali rôznu obťažnosť, prevažovali stredne obťažné položky, pričom test obsahoval aj veľmi ľahké a veľmi obťažné položky, aby bol vyvážený a dobre diferencoval úspešnejších a menej úspešných žiakov.

2 Výsledky testu EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B1

2.1 Údaje o počtoch testovaných žiakov

Test z nemeckého jazyka úroveň B1 v školskom roku 2009/2010 riešilo 15 611 žiakov. Najviac žiakov bolo z Prešovského, Nitrianskeho a Žilinského kraja (pozri tab. č.2).

Tab. 2 Počet škôl a žiakov podľa krajov – NJ B1

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - počet škôl a žiakov podľa kraja

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Kraj	BA	86	12,6%	1726	11,1%
	TT	67	9,8%	1931	12,4%
	TN	59	8,7%	1770	11,3%
	NR	90	13,2%	2137	13,7%
	ZA	90	13,2%	2086	13,4%
	BB	92	13,5%	1831	11,7%
	PO	109	16,0%	2429	15,6%
	KE	88	12,9%	1701	10,9%
	Spolu	681	100,0%	15611	100,0%

Najviac žiakov bolo zo štátnych škôl (86,8 %), najmenej (4,7 %) z cirkevných škôl (pozri tab. č. 3).

Tab. 3 Počet škôl a žiakov podľa zriaďovateľa – NJ B1

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - počet škôl a žiakov podľa zriaďovateľa

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Zriaďovateľ	Štátne školy	546	79,8%	13548	86,8%
	Súkromné školy	77	11,3%	1335	8,6%
	Cirkevné školy	61	8,9%	728	4,7%
	Spolu	684	100,0%	15611	100,0%

14,0 % z celkového počtu žiakov tvorili žiaci gymnázií, 86,0 % žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií (pozri tab. č. 4).

Tab. 4 Počet škôl a žiakov podľa typu školy – NJ B1

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - počet škôl a žiakov podľa typu školy

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Typ školy	GYM	196	28,7%	2186	14,0%
	SOŠ a konzervatóriá	488	71,3%	13425	86,0%
	Spolu	684	100,0%	15611	100,0%

Test z nemeckého jazyka úroveň B1 riešilo 46,1 % chlapcov a 53,9 % dievčat (pozri tab. č. 5).

Tab. 5 Počet žiakov podľa pohlavia – NJ B1

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - počet žiakov podľa pohlavia

		počet	%
Pohlavie	chlapci	7195	46,1%
	dievčatá	8416	53,9%
	Spolu	15611	100,0%

2.2 Výsledky testu z nemeckého jazyka úroveň B1

Celková úspešnosť **testu** dosiahla **49,7 %** (pozri tab. č. 6). Riadok maximum uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti (v %), ktorú dosiahol žiak (žiaci) v teste a riadok minimum minimálnu úspešnosť (v %), ktorá bola v teste dosiahnutá. V teste NJ B1 bolo dosiahnuté maximum 100 % a minimum 8,3 %.

Priemerná úspešnosť v časti testu **Počúvanie s porozumením** bola **60,3 %** (maximum 100 % a minimum 5 %).

Priemerná úspešnosť v časti testu **Gramatika a lexika** dosiahla **45,4 %** (maximum 100 % a minimum 0 %).

Priemerná úspešnosť v časti testu **Čítanie s porozumením** bola **43,5 %** (maximum 100 % a minimum 0 %).

Najúspešnejšou bola teda časť **Počúvanie s porozumením** a najmenej úspešnou časť **Čítanie s porozumením**, ktorej celková priemerná úspešnosť sa len málo líšila od časti **Gramatika a lexika**.

Z už spomínaných charakteristík v tabuľke č. 6 a z mierneho vychýlenia histogramu smerom k nižším hodnotám (pozri obrázok 1) predpokladáme strednú až mierne vyššiu náročnosť testu pre testovanú populáciu. Priemerná úspešnosť testu zodpovedá jeho charakteru (normatívny test). Spôľahlivosť merania $\alpha = 0,904$ (Crombachovo alfa) považujeme za dostatočne vysokú.

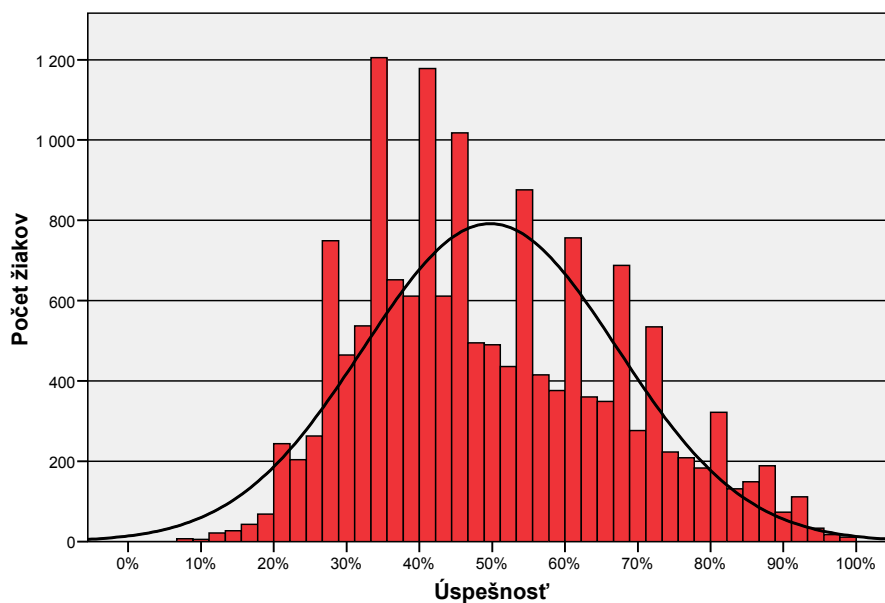

Tab. 6 Výsledné psychometrické charakteristiky testu NJ B1

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - výsledné psychometrické charakteristiky testu (úspešnosť)

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	15605	15611	15611	15611
Maximum	100,0	100,0	100,0	100,0
Minimum	5,0	,0	,0	8,3
Priemer	60,3	45,4	43,5	49,7
Štandardná odchýlka	20,0	23,8	17,7	17,5
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	21,2	,0	8,8	15,5
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	99,5	92,0	78,2	84,0
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,2	,2	,1	,1
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	60,0	45,0	43,2	49,5
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	60,6	45,8	43,8	50,0
Cronbachovo alfa	,778	,831	,772	,904
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	9,4	9,8	8,5	5,4
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	18,5	19,1	16,6	10,6

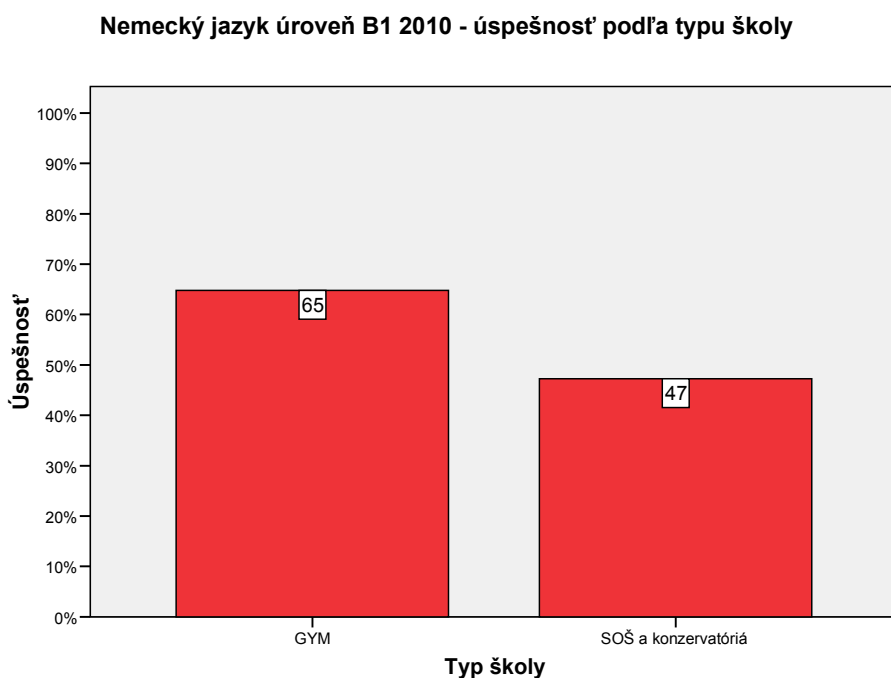
Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - histogram úspešnosti

Obr. 1 Výsledný histogram úspešnosti testu NJ B1

- **výsledky podľa typu školy**

Žiaci gymnázií dosiahli v teste úspešnosť 65 % a žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií 47 % (pozri obr. 2). Výsledky žiakov gymnázií sú teda lepšie ako národný priemer na úrovni silnej vecnej signifikancie a výsledky žiakov SOŠ a konzervatórií horšie ako národný priemer na úrovni miernej vecnej signifikancie.

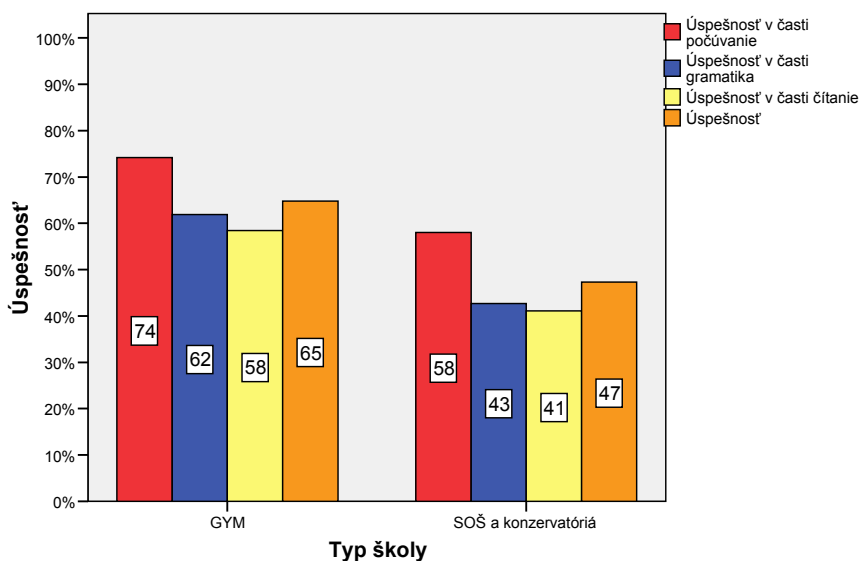

Obr. 2 Úspešnosť podľa typu školy – NJ B1

- **výsledky podľa typu školy v jednotlivých častiach testu**

Žiaci všetkých typov škôl dosiahli najvyššiu úspešnosť v časti *Počúvanie s porozumením* (GYM – 74 %, SOŠ a konzervatóriá – 58 %). Za ňou nasledovala časť *Gramatika a lexika* (GYM – 62 %, SOŠ a konzervatóriá – 43 %), ktorá sa však úspešnosťou výrazne nelíšila od úspešnosti v časti *Čítanie s porozumením* (GYM – 58 %, SOŠ a konzervatóriá – 41 %). Môžeme teda konštatovať, že úspešnosť v časti *Počúvanie s porozumením* bola vo všetkých typoch škôl výrazne vyššia ako úspešnosť v ostatných častiach testu (pozri obr. 3).

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - výsledky jednotlivých častí testu podľa typu školy

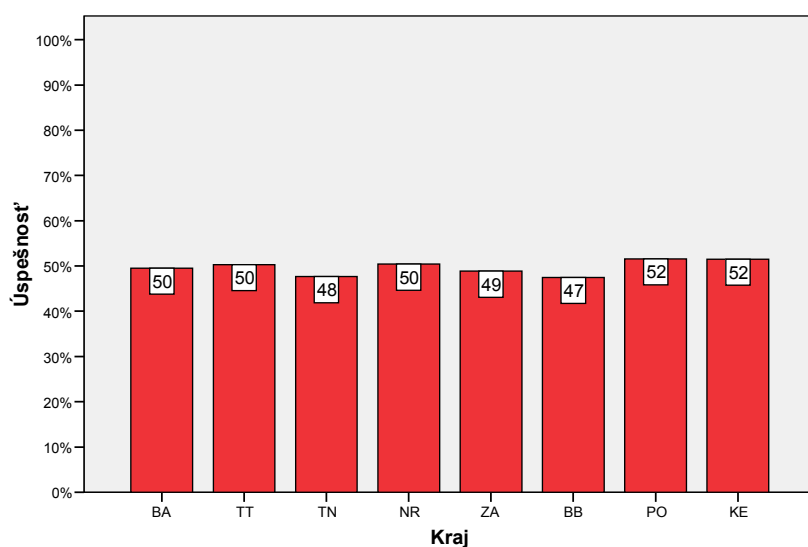

Obr. 3 Úspešnosť podľa typu školy v jednotlivých častiach testu NJ B1

- **výsledky podľa krajov**

Ako vidíme na obrázku 4, úspešnosť v teste NJ B1 bola v jednotlivých krajoch približne rovnaká, menšie odchýlky môžu byť spôsobené nižším či vyšším počtom žiakov maturujúcich v tom ktorom kraji. Úspešnosť v jednotlivých krajoch je porovnateľná s národným priemerom.

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - úspešnosť podľa kraja

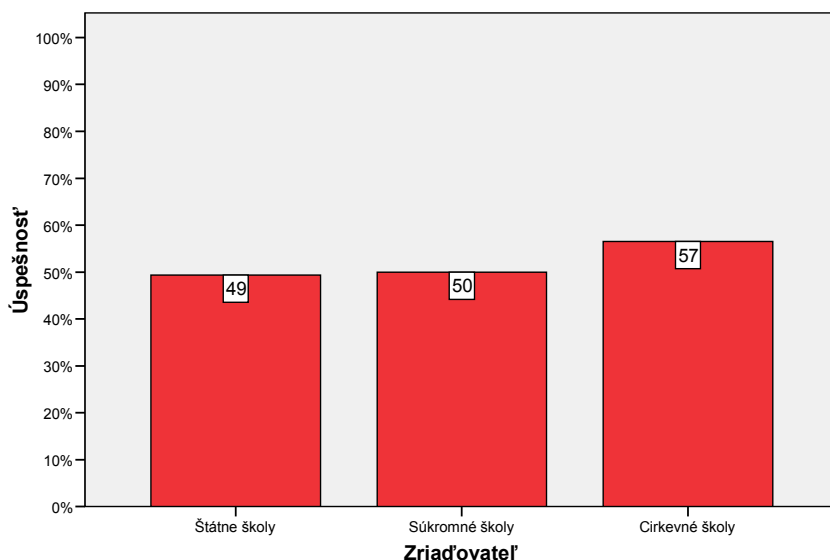

Obr. 4 Úspešnosť podľa kraja – NJ B1

- **výsledky podľa zriaďovateľa**

V teste NJ B1 dosiahli najvyššiu úspešnosť žiaci cirkevných škôl (57 %), medzi žiakmi súkromných (50 %) a štátnych škôl (49 %) nenachádzame výrazný rozdiel. Cirkevné školy teda dosiahli lepšie výsledky ako národný priemer, výsledky súkromných a štátnych škôl sú porovnateľné s národným priemerom (pozri obr. 5).

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - úspešnosť podľa zriaďovateľa

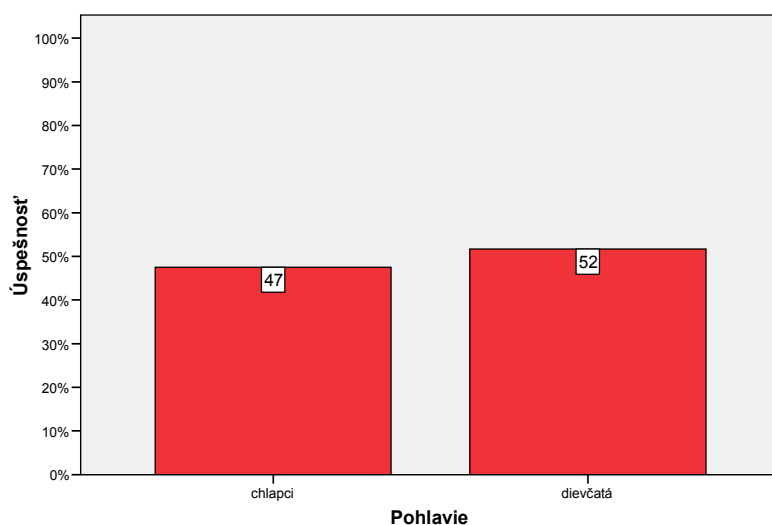

Obr. 5 Úspešnosť podľa zriaďovateľa – NJ B1

- **výsledky podľa pohlavia**

Dievčatá riešili test úspešnejšie (52 %), chlapci o niečo menej úspešne (47 %). Výsledky dievčat teda boli lepšie a výsledky chlapcov horšie ako národný priemer, avšak na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie (pozri obr. 6).

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - úspešnosť podľa pohlavia

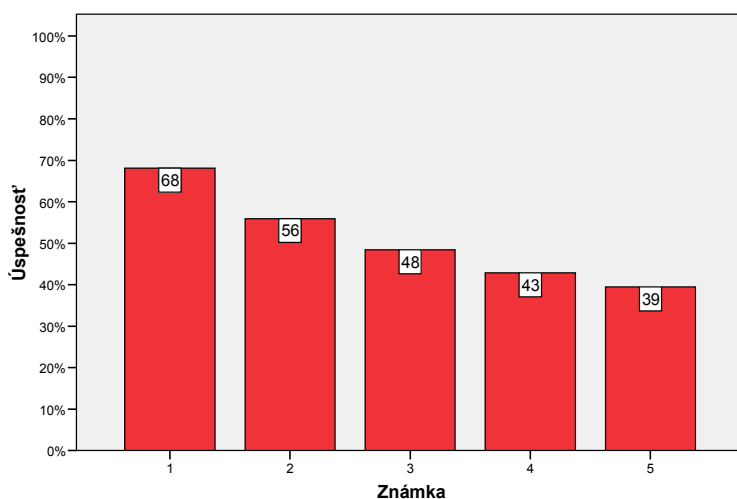

Obr. 6 Úspešnosť podľa pohlavia – NJ B1

- **výsledky podľa známky**

Úspešnosť žiakov v teste NJ B1 korešponduje s ich výsledkom počas štúdia. Najväčšie rozdiely sú medzi priemernými úspešnosťami jednotkárov a päťkárov, ktoré sa najviac líšia od národného priemeru. Výsledky dvojkárov sú lepšie a výsledky štvorkárov horšie ako národný priemer, a to na úrovni strednej vecnej signifikancie (pozri obr. 7).

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - úspešnosť podľa známky

Obr. 7 Úspešnosť podľa známky – NJ B1

- **žiaci, ktorí nedosiahli 33 %**

Úspešnosť menšiu ako 33 % malo 2 633 žiakov, čo je 16,9 % z celkového počtu žiakov. Z toho 2,6 % bolo žiakov gymnázií, zvyšok tvorili žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií.

Tab. 7 Žiaci s úspešnosťou menšou ako 33 %

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Typ školy	GYM	1,6%	1,1%	2,6%
	SOŠ a konzervatóriá	52,3%	45,1%	97,4%
Spolu		53,9%	46,1%	100,0%

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B1

Pri interpretácii výsledkov vychádzame zo štatistických ukazovateľov, ktoré charakterizujú jednotlivé položky.

Jednotlivé štatistické ukazovatele najprv charakterizujeme, aby sme uľahčili orientáciu v tabuľkách. Následne sa budeme venovať niektorým vybraným položkám z testu, aby sme dokumentovali ich vlastnosti.

Štatistické ukazovatele, ktoré charakterizujú každú položku v teste, sú: obťažnosť, citlivosť, nedosiahnutosť, vynechanosť, neriešenosť a korelácia medzi položkou a zvyškom testu.

Obťažnosť položky je opakom jej úspešnosti, ktorá vyjadruje percentuálny podiel žiakov, ktorí správne riešili danú položku. Vzťah medzi obťažnosťou a úspešnosťou položky je teda nasledovný: $obťažnosť = 100 \% - úspešnosť$

Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %.

Pri hodnotení **obťažnosti** položiek pracujeme s nasledujúcimi hodnotami:

0% - 10%	extrémne ľahká položka
10,1% - 20%	veľmi ľahká položka
20,1% - 80%	stredne obťažná položka (okolo 50% je optimálna)
80,1% - 90%	veľmi obťažná položka
90,1% - 100%	extrémne obťažná položka

Citlivosť alebo diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Zoradených žiakov podľa úspešnosti v teste rozdelíme do niekoľkých skupín, pričom citlivosť položky predstavuje rozdiel medzi priemernou úspešnosťou najslabšej a najlepšej skupiny testovaných žiakov. Citlivosť nižšiu ako 10 % považujeme za nedostatočnú, záporná hodnota identifikuje kritickú položku.

Pri hodnotení **citlivosti** položiek postupujeme podľa tejto škály:

záporná hodnota	kritická citlivosť
do 10%	nedostatočná citlivosť
do 20%	nízka citlivosť
nad 20%	vyhovujúca citlivosť

Neriešenosť položky predstavuje percentuálny súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek.

Medzipoložková korelácia je korelácia medzi položkou a zvyškom testu a vypovedá o reliabilite testu, čiže o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je uvedená prostredníctvom koeficientu korelácie Point Biserial medzi úspešnosťou vybranej položky a sumou úspešností všetkých ostatných položiek v poslednom stĺpci tabuliek 8,11 a 13. Žiadna z položiek testu nedosiahla zápornú hodnotu, jedna z položiek vykazuje hodnotu pod 10, avšak ostatné položky vykazujú hodnoty nad 10 a veľká väčšina nad 20, čo možno uviesť ako dôkaz o dobrej kvalite testu z hľadiska medzipoložkovej korelácie.

- **časť Počúvanie s porozumením**

Ako vidíme v tabuľke 8, v časti *Počúvanie s porozumením* bolo 17 položiek stredne obťažných, tie tvoria základ testu, jedna položka bola extrémne ľahká (č. 10) a jedna veľmi obťažná (č. 6). Tieto dve položky vyvažovali túto časť testu na obidvoch póloch náročnosti a odlišovali jazykovo zdatnejších žiakov od tých slabších. Všetky položky okrem spomínaných dvoch (extrémne ľahkej a veľmi obťažnej) majú vyhovujúcu citlivosť, čo znamená, že spoľahlivo odlíšili veľmi dobrých žiakov od tých menej zdatných (výborní žiaci riešili položku správne, menej dobrí žiaci nesprávne).

V položkách č. 14 – 20 (3. úloha) pozorujeme vyššiu neriešenosť. Je daná tým, že na rozdiel od predošlých dvoch úloh tu ide o úlohu priradovacieho typu, ktorá si na vyriešenie vyžaduje náročnejšie myšlienkové operácie ako predošlé dve úlohy. Na zvýšenú kognitívnu náročnosť úloh reaguje isté percento žiakov tým, že takúto úlohu jednoducho neriešia.

Tab. 8 Štatistické ukazovatele položiek v časti Počúvanie s porozumením

Nemecký jazyk úroveň B1 2010, variant 8316 - časť počúvanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	19,3	32,2	,01	,29	,31	25,3
2	42,7	51,3	,01	,36	,37	33,6
3	34,0	44,0	,01	,36	,37	31,6
4	52,5	73,6	,01	,60	,61	47,4
5	51,8	71,0	,01	,79	,80	45,1
6	80,4	9,4	,01	1,74	1,75	4,4
7	45,0	23,9	,01	,80	,82	16,6
8	36,3	39,9	,01	,17	,18	26,2
9	49,6	57,1	,01	,33	,34	36,9
10	9,1	10,8	,01	,20	,22	10,6
11	30,3	49,1	,01	,36	,37	32,6
12	31,2	47,2	,01	,38	,40	30,9
13	20,8	35,7	,03	,37	,40	27,7
14	41,1	55,8	,37	,45	,82	37,2
15	58,4	61,0	,48	,69	1,17	43,8
16	61,9	59,0	,51	,89	1,40	42,9
17	63,4	45,2	,59	,89	1,48	35,6
18	42,6	69,2	,70	,59	1,29	46,8
19	67,0	46,2	1,02	,45	1,47	39,0
20	42,7	60,8	1,02	,43	1,45	41,7

Ďalej uvádzame analýzu niektorých zo spomínaných položiek.

Extrémne ľahkou pre žiakov sa ukázala položka č. 10. Východiskový text, ktorý si žiaci vypočuli dvakrát, patril do tematického okruhu *Vzdelanie*. Žiaci mali do výpovede doplniť správnu možnosť z daných troch. Jedna bola správna, zvyšné dve boli distraktormi (nesprávnymi odpoveďami).

Alex mag lieber ... als Sprachen.

Správne riešenie: B

(A) *Geschichte und Physik*

(B) *Mathematik und Philosophie*

(C) *Geographie und Mathematik*

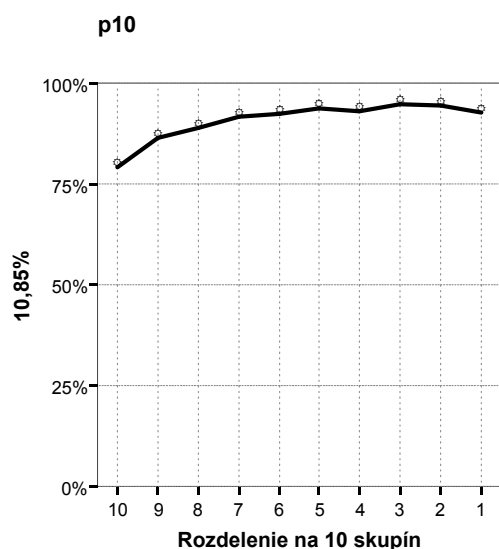
Pre žiakov bolo jednoduché nájsť správne riešenie, nakoľko označenia uvedených predmetov zazneli v danom tvare priamo v nahrávke. Pokiaľ by predmety boli označované nadradenými súhrnnými názvami (spoločenskovedné, prírodovedné predmety), náročnosť úlohy pre žiakov by určite stúpila, keďže nájdanie správneho riešenia by si vyžadovalo náročnejšiu myšlienkovú operáciu.

Ako vidieť z tabuľky 9, správne riešenie si vybralo až 91 % žiakov, distraktory volila približne rovnaká skupina žiakov (4 % a 5 %).

Tab. 9 Analýza distraktorov – položka č. 10 – NJ B1

		A10	B10	C10	X10
1	P. Bis.	-,14	,11	,00	-,01
2	p	,05	,91	,04	,00
3	N	400,00	7124,00	295,00	17,00

Obrázok 8 predstavuje graf distribúcie úspešnosti položky č. 10. Ak všetkých žiakov riešiacich test NJ B1 rozdelíme podľa výkonu do 10 skupín, skupina 1 predstavuje žiakov výkonnostne najlepších a skupina 10 žiakov výkonnostne najslabších. Na grafe položky č. 10 vidieť, že bola pre všetky výkonnostné skupiny takmer rovnako ľahká (pre skupinu 1 bola mierne ľahšia ako pre skupinu 10).

Obr. 8 Distribúcia úspešnosti – položka č. 10 – NJ B1

Veľmi obťažná pre žiakov bola položka č. 6. Východiskový text patril do tematického okruhu *Cestovanie*. Žiaci si mali tentokrát vybrať správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých tri boli distraktormi.

Karin meint, in Amerika gibt es ... Beziehungen unter den Menschen. Správne riešenie: A

- (A) kaum wahre und tiefe
- (B) viele wahre und tiefe
- (C) nur kalte und unpersönliche
- (D) selten kalte und unpersönliche

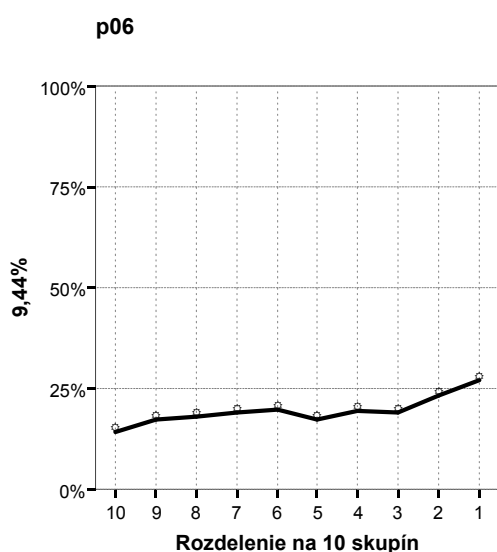
Možnosti boli tvorené dvojicami prídavných mien (*wahre und tiefe, kalte und unpersönliche*), pričom každá z dvojíc sa nachádzala na opačnom póle v hodnotení kladné – záporné. Žiakov pri výbere správnej možnosti mohlo zneistiť jednak to, že bližšia charakteristika vzťahov nebola vo východiskovom texte pomenovaná priamo (bolo ju potrebné odvodiť z počutého = náročnejšia myšlienková operácia) a na druhej strane aj príslovky, ktoré stáli pred dvojicou podstatných mien a v niektorých prípadoch menili svojím významom význam celej výpovede.

Ako vidíme z tabuľky 10, paradoxne najmenej žiakov (20 %) si vybralo správnu odpoveď. Percentuálne vyšší podiel žiakov volil distraktory (22 %, 25 %, 31 %).

Tab. 10 Analýza distraktorov – položka č. 6 – NJ B1

		A06	B06	C06	D06	X06
1	P. Bis.	,04	-,17	,05	,09	-,02
2	p	,20	,25	,31	,22	,02
3	N	1539,00	1953,00	2467,00	1736,00	137,00

Graf distribúcie úspešnosti (obr. 9) tiež poukazuje na to, že táto položka bola rovnako náročná aj pre žiakov, ktorí boli vo zvyšku testu úspešní.

Obr. 9 Distribúcia úspešnosti – položka č.6 – NJ B1

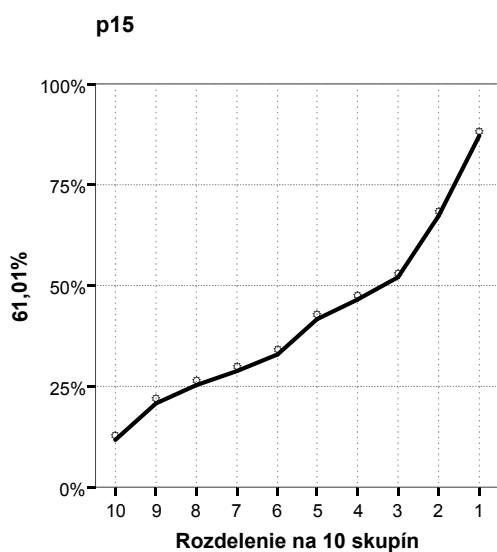
Zo zvyšných položiek, ktoré mali veľmi dobré štatistické charakteristiky, sa môžeme bližšie pozrieť na položku č. 15. Táto položka sa nachádzala v úlohe typu priradovanie. Žiaci mali k bodom formulovaným v heslách, ktoré charakterizovali prácu obchodnej cestujúcej, priradiť

bližšiu charakteristiku, rozšírený význam tohto hesla. Východiskový text, ktorý si opäť vypočuli dvakrát, bol z tematického okruhu *Zamestnanie*.

Anfang der Ausbildung

F Ich musste viele für mich damals noch unbekannte und neue Sachen lernen.

Táto položka mala obťažnosť 58,4 %, čo je považované za optimálne. Jej citlivosť bola veľmi dobrá – 61 %. Ako vidíme z obrázku 10, výborne odlišovala výkonnejších žiakov od tých menej výkonných a kontinuálne zaradovovala žiakov do výkonnostného spektra. Najlepší žiaci (skupina 1) dosahovali výbornú úspešnosť a najmenej úspešní žiaci (skupina 10) mali veľmi nízku úspešnosť. Ako sme už konštatovali vyššie, uvedená položka patrila k tým, ktoré vykazujú vyšší stupeň neriešenosti jednak vďaka svojmu umiestneniu na konci prvej časti testu a jednak kvôli zložitejším myšlienkovým operáciám, ktoré si vyžadovala na vyriešenie.

Obr. 10 Distribúcia úspešnosti – položka č. 15 – NJ B1

- **časť *Gramatika a lexika***

V časti *Gramatika a lexika* boli všetky položky stredne obťažné (pozri tabuľka 11), väčšina z nich sa obťažnosťou pohybovala okolo 50 %, čím predstavovali optimálne nastavenie položiek pre tento typ testu. Všetky mali vyhovujúcu citlivosť, dokázali výborne diferencovať výkonnostné spektrum žiakov. Rovnako všetky veľmi dobre korelovali so zvyškom testu.

Tab. 11 Štatistické ukazovatele položiek v časti Gramatika a lexika

Nemecký jazyk úroveň B1 2010, variant 8316 - časť gramatika

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiadnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
21	48,9	67,5	,00	,40	,40	45,6
22	35,2	57,2	,00	,83	,83	36,0
23	61,1	44,5	,00	,34	,34	31,8
24	58,9	47,7	,00	,70	,70	32,4
25	49,9	37,5	,00	1,07	1,07	24,7
26	58,5	55,5	,00	,50	,50	34,2
27	56,4	50,3	,00	,63	,63	32,8
28	59,1	48,9	,00	,92	,92	33,9
29	33,4	33,5	,00	,60	,60	21,6
30	59,4	64,0	,00	,87	,87	42,0
31	62,8	64,5	,29	1,35	1,65	45,4
32	50,7	77,5	,37	1,16	1,53	54,6
33	50,7	85,7	,61	4,02	4,63	61,7
34	70,9	32,2	,75	2,13	2,88	26,8
35	49,0	78,9	,87	3,13	3,99	53,9
36	38,5	47,8	1,05	1,49	2,54	30,6
37	47,7	73,4	1,35	1,98	3,33	51,1
38	59,8	61,7	1,88	2,45	4,33	46,8
39	68,5	62,6	3,00	2,42	5,42	47,7
40	67,9	67,3	3,00	4,06	7,06	55,0

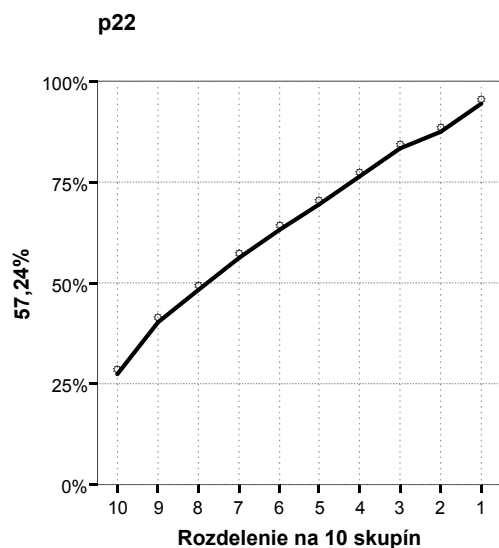
V tejto časti testu boli dve úlohy. V prvej úlohe nepozorujeme žiadne nápadné výkyvy v riešení zo strany žiakov. Východiskový text bol z tematického okruhu *Záluby, voľný čas a životný štýl*. Úloha bola typu multiple choice, žiaci si vybrali zo štyroch možností, správna bola vždy iba jedna, zvyšné tri boli distraktormi. Úloha testovala gramatické javy ako skloňovanie prídavných mien, zámená, slovesné tvary, slovosled, spojky a predložky. Ukázalo sa, že pre žiakov bolo jednoduchšie určenie správneho slovosledu v jednoduchom bezspojkovom podradovacom súvetí.

„Wenn ich Angst hätte, ... ,“ glaubt sie.

Správne riešenie: C

- (A) sofort könnte ich meinen Sport vergessen
- (B) ich könnte sofort meinen Sport vergessen
- (C) könnte ich sofort meinen Sport vergessen
- (D) vergessen könnte ich sofort meinen Sport

Na obrázku 11 vidíme, že táto úloha mala aj u najslabších žiakov (skupina 10) viac než 25 %-nú úspešnosť. Najlepší žiaci ju zvládali takmer na 100 %.

Obr. 11 Distribúcia úspešnosti – položka č. 22 – NJ B1

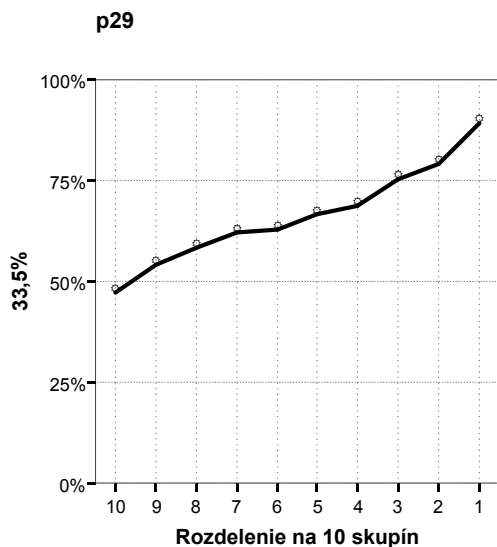
Rovnako jednoduchšie bolo pre žiakov rozlíšenie lexikálneho významu slovies *kennen* – *können* – *wissen* v kontexte.

Hier ... sie Übungen wie das Absprungtraining machen und lernt ihr Heimweh unter Kontrolle bringen.

(A) kennt (B) kann (C) weiß (D) könnt

Správne riešenie: B

Tu sa dokonca úspešnosť najslabšej skupiny pohybovala okolo 50 % (obr. 12).

Obr. 12 Distribúcia úspešnosti – položka č. 29 – NJ B1

Zaujímavosťou je položka č. 23, ktorá testovala skloňovanie privlastňovacieho zámena.

Das Haus ... Eltern steht im Fichtelgebirge, ganz in der Nähe einer Sprungschanze.

(A) ihren (B) seinen (C) ihrer (D) seiner

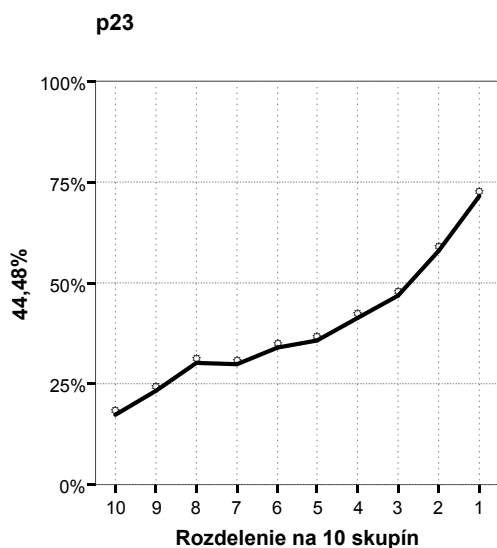
Správne riešenie: C

Očakávali by sme, že žiakom bude robiť problém samotné privlastňovacie zámeno, vzhľadom na distraktory *seinen, seiner*. Ukázalo sa však, že oveľa väčším problémom je vyskloňovanie zámena v menej frekventovanom páde (G plurálu), nakoľko rovnaký podiel žiakov (39 %) si vybralo správne riešenie aj distraktor (tab. 12). Žiaci teda identifikovali správne zámeno, avšak nevedeli jednoznačne určiť jeho správny gramatický tvar.

Tab. 12 Analýza distraktorov – položka č. 23 – NJ B1

		A23	B23	C23	D23	X23
1	P. Bis.	-,11	-,21	,32	-,12	,00
2	p	,39	,14	,39	,08	,00
3	N	3063,00	1099,00	3051,00	594,00	27,00

Ani najlepší žiaci sa v tomto prípade nedostali cez hranicu úspešnosti 75 % (obr. 23), úspešnosť najhorších sa pohybovala okolo 20 %.

Obr. 13 Distribúcia úspešnosti – položka č. 23 – NJ B1

V druhej úlohe časti *Gramatika a lexika* vidíme výrazne vyšší podiel neriešenosti položiek. Uvedené pravdepodobne opäť súvisí s tým, že úloha bola otvorená, žiaci mali do kontextu dopĺňať vhodné lexikálne jednotky, ktoré si vyberali z banky slov. V banke mali k dispozícii 15 slov, avšak na doplnenie potrebovali iba 10. 5 slov bolo distraktormi. Množstvo distraktorov nepovažujeme za také vysoké, aby mohlo žiakov odradiť od riešenia takejto úlohy alebo spôsobiť „zmätok“ pri hľadaní správneho riešenia. Keďže úloha opäť testuje náročnejšie myšlienkové operácie, môžeme usudzovať, že isté percento žiakov sa riešeniu takýchto úloh vyhýba a skôr sa venuje úlohám vyžadujúcim menej náročnejšiu kognitívnu činnosť.

Uvedená úloha je zostavená tak, aby niektoré z ponúkaných slov (správnych riešení) mali svoj pandant (distraktor) na základe fonetickej príbuznosti, príp. lexikálneho vzťahu (napr. synonymá, opozitá, atď.).

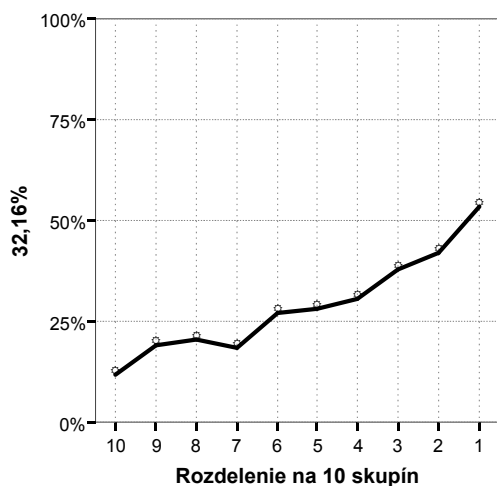
Z tohto pohľadu sa javí zaujímavou veta, ktorá obsahovala dve položky. Obidve testovali základnú slovnú zásobu (slovesá *kommen*, *anfangen*). Kým sloveso *kommen* v banke slov pandant nemalo, sloveso *anfangen* ho malo v podobe opozita *enden*. Ako vidieť z obr. 14, sloveso *kommen* bolo pre žiakov náročnejšie, úspešnosť riešenia v jednotlivých výkonnostných skupinách kolísala, pri slovese *anfangen* bola úspešnosť riešenia ukázková (obr. 15), s istotou ho identifikovali dobrí žiaci, kdežto horší žiaci s ním mali problém.

„Viele junge Leute, die heutzutage von der Schule **34** , und mit der Arbeit **35** , kennen einfache Regeln nicht.“

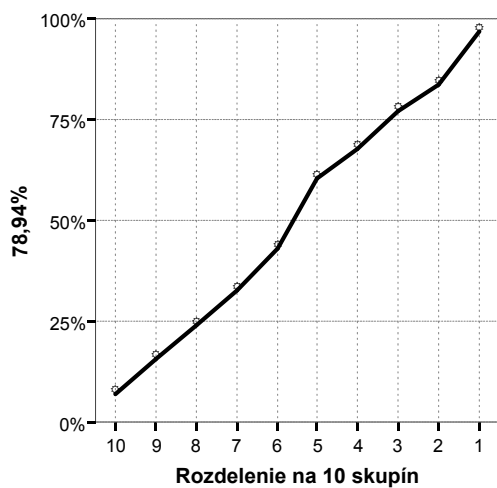
Správne riešenie: 34 – kommen 35 – anfangen

p34

Obr. 14 Distribúcia úspešnosti – položka č. 34 – NJ B1

p35

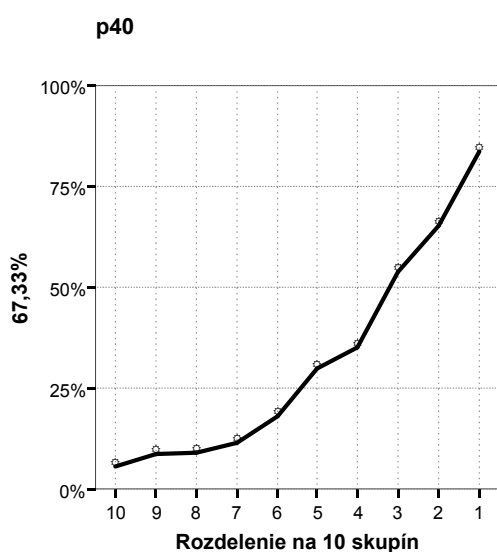

Obr. 15 Distribúcia úspešnosti – položka č. 35 – NJ B1

Prekvapivá je aj obťažnosť a neriešenosť poslednej položky tejto časti testu, keďže išlo o porovnávanie v 2. stupni a distraktor *wie* už žiaci použili v položke č. 37, neprichádzal teda do úvahy ako správne riešenie. Testovaný jav považujeme za elementárny, graf distribúcie však poukazuje na optimálnu položku, ktorá má pre žiakov stredný stupeň obťažnosti, teda daný jav ovládajú len tí výkonnostne lepší žiaci (obr. 16).

Aber in einer Umfrage sagten achtzig Prozent der Deutschen, dass die Schüler in der Schule mehr Disziplin und Ordnung lernen müssen und dass ein solches Fach mehr ist .... gar nichts.

Správne riešenie: *als*

Obr. 16 Distribúcia úspešnosti – položka č. 40 – NJ B1

- **časť Čítanie s porozumením**

V tejto časti testu boli tri extrémne ľahké položky (č. 41, 43 a 44), jedna veľmi ľahká položka (č.42), štyri veľmi obťažné položky (č. 48, 57, 58 a 60), zvyšné položky boli stredne obťažné. Pomer veľmi ľahkých a veľmi ťažkých položiek 4 : 4 predstavuje vyváženosť tejto časti testu na oboch póloch náročnosti.

Tri položky mali nízku citlivosť (č. 41, 43 a 44) – sú to zároveň aj ľahké položky, nedostatočne diferencovali výkonnejších a menej výkonných žiakov. Všetky ostatné položky mali vyhovujúcu citlivosť (pozri tab. 13).

Tab. 13 Štatistické ukazovatele položiek v časti Čítanie s porozumením

Nemecký jazyk úroveň B1 2010, variant 8316 - časť čítanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
41	7,0	13,0	,00	,26	,26	15,4
42	10,7	25,1	,00	,68	,68	23,4
43	6,4	12,8	,00	,43	,43	16,6
44	7,6	19,8	,00	,47	,47	22,3
45	20,0	42,4	,00	1,24	1,24	32,6
46	70,7	48,8	,00	,42	,42	33,9
47	59,4	25,9	,00	,47	,47	13,1
48	83,7	25,8	,18	2,21	2,39	22,8
49	68,9	53,0	,29	2,02	2,31	39,4
50	68,6	45,8	,32	2,05	2,37	34,8
51	66,7	54,1	,36	2,44	2,79	40,4
52	75,1	35,0	,47	2,37	2,85	24,8
53	57,1	65,6	,78	2,53	3,30	45,1
54	73,3	49,1	10,77	11,38	22,15	37,1
55	61,6	75,6	12,29	12,42	24,70	54,7
56	73,0	53,5	13,78	18,45	32,23	43,0
57	87,0	42,9	15,07	14,79	29,86	46,1
58	82,8	50,2	16,69	6,44	23,13	46,9
59	79,8	52,8	21,00	7,17	28,17	46,2
60	84,8	35,0	21,00	5,58	26,58	33,4

Všetky extrémne ľahké položky sa nachádzali v prvej úlohe tejto časti. Žiaci si prečítali sedem krátkych textov, ku ktorým mali priradiť nadpisy spomedzi desiatich ponúkaných. Tri z nadpisov teda boli distraktormi.

Položka č. 41 bola pre všetkých žiakov extrémne ľahká pravdepodobne preto, že sa v nej viackrát vyskytlo slovo *Hund*, ktoré bolo aj v nadpise. Možno preto usudzovať, že správne riešenie určili aj bez hlbšieho čítania s porozumením.

Es gibt viele Gründe, warum Eltern keinen Hund im Haus haben wollen. Du wünschst dir trotzdem einen? Schön! Hier ein paar gute Argumente dafür: Kinder mit einem Hund in der Familie zeigen bessere schulische Leistungen als Kinder ohne einen Hund. Das hat eine wissenschaftliche Untersuchung bei 400 deutschen Familien gezeigt. Und das sagt die Studie noch: Ein Hund erhöht die Lust am Lernen. Kinder mit Hund machen länger und intensiver Hausaufgaben. Sie sind weniger aggressiv und weniger egoistisch.

Správne riešenie: **(H) Ein Hund muss her!**

Rovnako možno usudzovať o položke č. 43, kde sa v texte vyskytlo slovo počítač (*Computer*) a následne bolo súčasťou kompozita v názve (*Computersucht*).

Tri z veľmi obťažných položiek sa nachádzali v poslednej úlohe tejto časti testu, ktorá je vždy najnáročnejšou spomedzi všetkých. Všetky položky v tejto úlohe majú veľmi vysokú neriešenosť a vynechanosť práve preto, že úloha sa nachádza na konci testu a je to otvorená úloha vyžadujúca si náročné kognitívne operácie. Je to otvorená úloha, v ktorej si žiaci najprv prečítajú východiskový text, následne jeho zhrnutie, v ktorom chýbajú slová. Tieto majú žiaci doplniť podľa kontextu a v správnom gramatickom tvare.

Všetky spomínané položky sa vyznačujú tým, že slová, ktoré bolo potrebné doplniť, patria do základnej slovnej zásoby a jednoznačne vyplývali z východiskového textu.

Das Tier ... nicht.

Správne riešenie: atmete

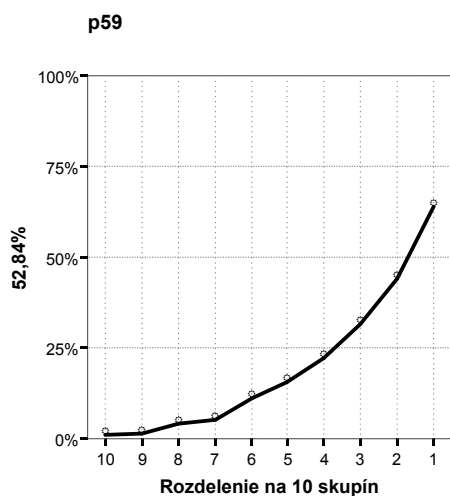
Janine musste zuerst mit der .... das Fleisch aus dem Mund des Tieres herausnehmen.

Správne riešenie: Hand

Alle im Zoo waren Janine sehr dankbar und deshalb durfte sie dem Tigerbaby einen .... geben.

Správne riešenie: Namen

Všetky položky mali rovnaký graf distribúcie, ako príklad uvádzame graf distribúcie položky č. 59 (obr. 17), z ktorého je vidieť, že dve najslabšie skupiny žiakov túto položku neriešili správne, úspešnosť riešenia veľmi pomaly stúpala smerom k výkonnejším skupinám, avšak ani tí najlepší nedosiahli v riešení tejto položky úspešnosť vyššiu ako 75 %.

Obr. 17 Distribúcia úspešnosti – položka č. 59 – NJ B1

Príčiny tejto neúspešnosti môžu byť rôzne. Lexikálne jednotky *atmen*, *Hand*, *Name* patria do základnej slovnej zásoby aj nižších komunikačných úrovní ako B1. Neúspešnosť riešenia bola pravdepodobne daná tým, že tieto jednotky bolo potrebné použiť v kontexte, a tým ich aj kontextu prispôbiť (sloveso *atmen* dať do préterita, slabé podstatné meno *Name* vyskloňovať). Môžeme teda predpokladať, že žiaci tieto lexikálne jednotky ovládajú v základných tvaroch, avšak nedokázali ich použiť v kontexte. Z tohto dôvodu je potrebné na hodinách viac riešiť kontextualizované úlohy, ktoré viac pripomínajú reálne komunikačné situácie.

4 Vyhodnotenie písomnej formy internej časti MS z nemeckého jazyka úroveň B1

Externej časti MS z nemeckého jazyka sa spolu zúčastnilo 15611 žiakov zo 681 škôl. Údaje o PFIČ sme dostali od 15106 žiakov (čo predstavuje 96,8 % zo žiakov, ktorí písali EČ MS) zo 664 škôl.

Cieľom tejto časti skúšky bolo preveriť schopnosť žiakov písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni. Testovalo sa používanie primeraných jazykových štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozícia a štylizácia, formálne členenie písomného prejavu a pravopis.

Žiakom bola zadaná jedna úloha so štrukturalizovaným zadaním, ktoré tematicky vychádzalo z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturanta z daného cudzieho jazyka.

Téma: Geburtstagsfeier (Brief)

Vorige Woche haben Sie Ihren Geburtstag gefeiert. Ihr Freund/Ihre Freundin konnte nicht kommen. Schreiben Sie ihm/ihr einen Brief (160 – 180 Wörter), in dem Sie auf folgende Punkte eingehen:

- *Ort der Feier*
- *Vorbereitungen für die Feier*
- *meine Gäste*
- *Atmosphäre der Feier und Erlebnisse*
- *Geschenke und Überraschungen*

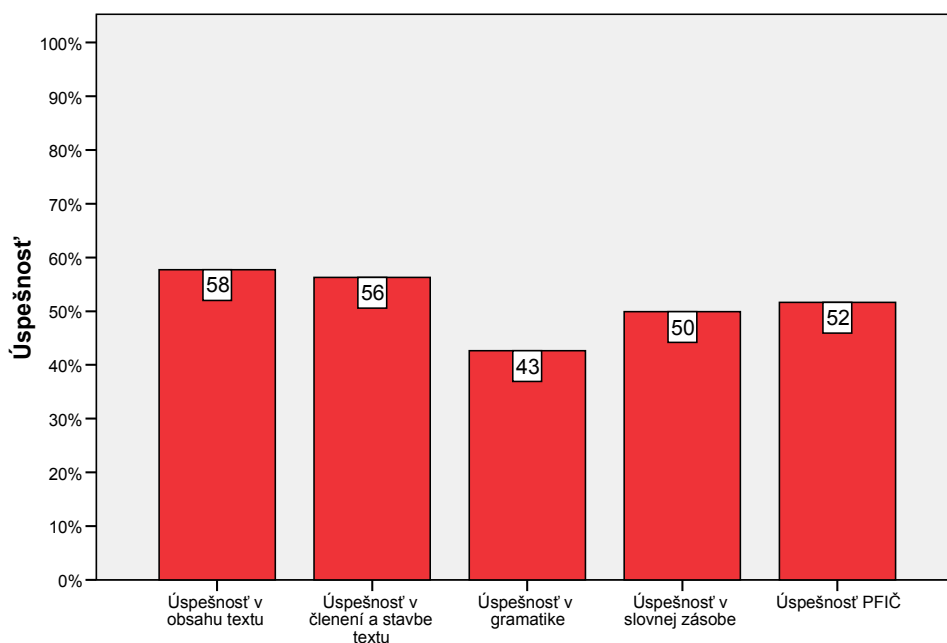
Časová dotácia na riešenie úlohy bola 60 minút. Za tento čas mali žiaci v úrovni B1 napísať prácu v rozsahu 160 – 180 slov. Práce žiakov hodnotili na školách interní učitelia, ktorí majú v aprobácii príslušný cudzí jazyk podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFIČ z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu posúdili dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená reliabilita hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov. Výsledky hodnotenia žiackych prác PFIČ MS nahlásili školy do elektronického formulára, ktorý pripravil a spravoval ÚIPŠ-ŠVS Banská Bystrica.

Ako vidíme na obrázku 18, celková úspešnosť v PFIČ bola **52 %**. Z hodnotených oblastí boli najúspešnejšie obsah textu (58 %) a členenie a stavba textu (56 %). Znamená to, že žiaci porozumeli zadaniu, dobre rozpracovali obsah, pričom sa možno nie ku všetkým bodom zadania vyjadrili dostatočne, ale väčšinu informácií vyjadrili jasne a zrozumiteľne.

Úspešnosť v kritériu slovná zásoba dosiahla 50 %, čo je primerané testovanej populácii. Slovná zásoba teda väčšinou bola primeraná testovanej úrovni, žiaci ju však nie vždy zvládli použiť adekvátne danému kontextu.

Najslabšou spomedzi všetkých hodnotených zložiek bola gramatika (43 %). V textoch žiakov prevládali jednoduchšie jazykové štruktúry, vyskytovalo sa viac gramatických a pravopisných chýb. Preto odporúčame pedagógom pri nacvičovaní zručnosti písania viac posilňovať túto zložku. Nie je dôležité len to, aby bol písomný prejav obsahovo adekvátny, ale aj gramaticky a lexikálne primeraný danej komunikačnej úrovni.

PFIČ 2010 - nemecký jazyk úroveň B1 - úspešnosť v častiach a celku

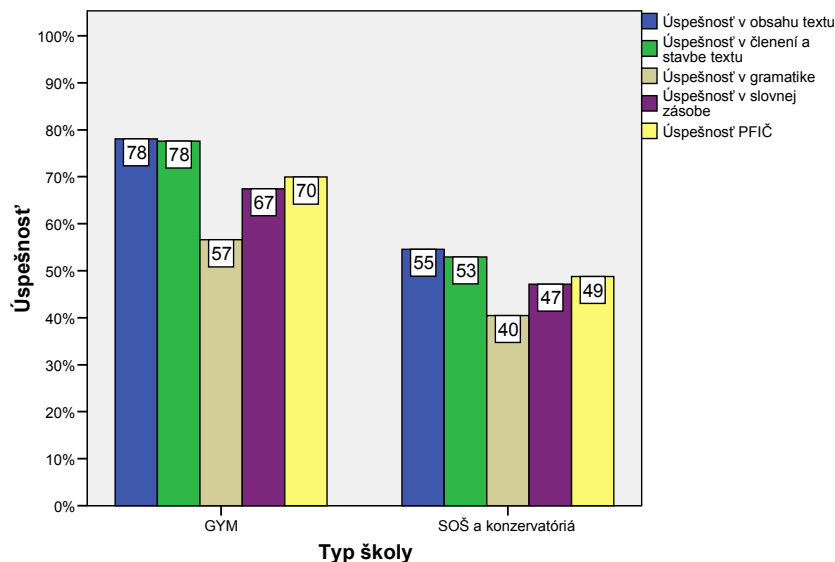

Obr. 18 Úspešnosť v PFIČ – NJ B1

Ak sa pozrieme na úspešnosť jednotlivých častí podľa typu školy (obrázok 19), môžeme konštatovať rovnaký jav, ako pri celkovom hodnotení. Úspešnosť v PFIČ je u SOŠ a konzervatórií výrazne nižšia (49 %) ako u gymnázií (70 %). Poradie úspešnosti jednotlivých častí je rovnaké ako pri celoplošnom hodnotení. Nízka úspešnosť SOŠ a konzervatórií je spôsobená nedostatočným priestorom na nácvik tejto zručnosti a predpokladáme aj, že nedostatočným priestorom na venovanie sa všetkým tematickým okruhom, ktoré stanovujú cieľové požiadavky. Avšak zároveň musíme konštatovať, že téma PFIČ bola z veľmi

frekventovaného tematického okruhu, rovnako frekventovaný bol aj zadaný žáner, preto by sme boli očakávali podstatne vyššiu úspešnosť u všetkých menovaných typov škôl.

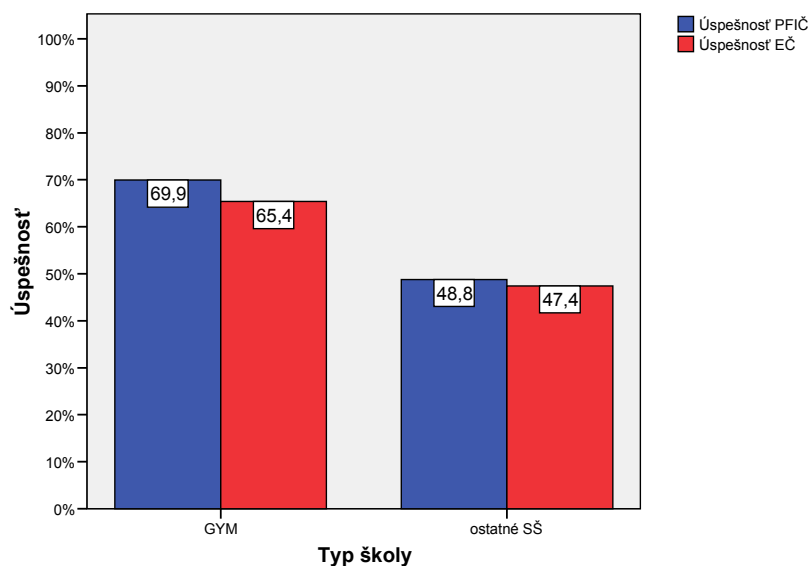
PFIČ 2010 - nemecký jazyk úroveň B1 - úspešnosť v častiach a celku podľa typu školy

Obr. 19 Úspešnosť v PFIČ podľa typu školy – NJ B1

Ak sa pozrieme na porovnanie úspešností EČ a PFIČ z nemeckého jazyka úroveň B1 (obrázok 20), vidíme, že rozdiely boli veľmi mierne, sú na úrovni miernej vecnej signifikancie. V prípade SOŠ a konzervatórií je tento rozdiel minimálny.

Nemecký jazyk úroveň B1 2010 - úspešnosť v PFIČ a EČ podľa typu školy

Obr. 20 Porovnanie úspešnosti v EČ a PFIČ MS podľa typu školy – NJ B1

Ďalším porovnaním zisťujeme, že výsledky, ktoré žiaci dosiahli v PFIČ MS, viac súviseli s ich známkou z nemeckého jazyka ako výsledky dosiahnuté v EČ MS.

Medzi výsledkami EČ a PFIČ navzájom je len malá úroveň korelácie, znamená to, že na základe výsledku žiaka v EČ MS nie je možné dobre predikovať výsledok v PFIČ MS.

Záver

Na výsledky riešenia testu externej časti maturity z nemeckého jazyka úrovne B1 sa môžeme pozerať z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Test EČ MS riešilo 15 611 žiakov. Počty v jednotlivých krajoch boli vyrovnané. Podľa zriaďovateľa 86,8 % žiakov pochádzalo zo štátnych škôl, zvyšok bol rozdelený medzi žiakov cirkevných (4,7 %) a súkromných škôl (8,6 %). V rozdelení podľa typu školy menšiu skupinu tvorili žiaci gymnázií, ktorých bolo 14 %. V tomto školskom roku maturovalo o niečo viac dievčat (53,9 %) ako chlapcov (46,1 %).

Priemerná úspešnosť celého súboru (národný priemer) bola **49,7 %**, čo zodpovedá normatívnemu charakteru testu (u ktorého očakávame priemernú úspešnosť okolo 50 %). Rozdiely dosiahnutých priemerných úspešností podľa kraja, zriaďovateľa, typu školy, pohlavia a polročnej klasifikácie sme vyhodnotili štatistickým testovaním obojstrannej signifikancie, ako aj vecnou signifikanciou rozdielov medzi dosiahnutou úspešnosťou a národným priemerom. Vzájomné rozdiely sa podľa očakávania preukázali ako signifikantné, keďže ide o veľký štatistický súbor. Ďalšie rozdiely sme posudzovali prostredníctvom vecnej signifikancie. Ukázalo sa, že výkon žiakov podľa krajov bol vyrovnaný. Podľa zriaďovateľa najlepšie výsledky dosiahli žiaci cirkevných škôl, a to na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie. Z hľadiska typu školy bol výkon žiakov gymnázií – priemerná úspešnosť 65 % – lepší než výkon žiakov SOŠ a konzervatórií, kde priemerná úspešnosť bola 47 %. Tento rozdiel je z hľadiska vecnej signifikancie stredne významný. V porovnaní podľa pohlavia priemerný výkon dievčat bol lepší ako priemerný výkon chlapcov. Celkovo bol test z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený. Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiaka z nemeckého jazyka, jednotlivé klasifikačné stupne majú pomerne rovnomerné rozostupy od národného priemeru.

Dá sa konštatovať, že dosiahnuté priemerné výkony boli primerané širokospektrálnej populácii, ktorá tento test riešila.

Základné charakteristiky testu EČ MS poukazujú na vysokú kvalitu testu. Reliabilita testu bola vysoká, Cronbachovo $\alpha = 0,904$ potvrdzuje vysokú spoľahlivosť merania.

Úspešnosť v PFIČ dosiahla **52 %**. Z hodnotených oblastí boli najúspešnejšie obsah textu (58 %) a členenie a stavba textu (56 %). Úspešnosť v kritériu slovná zásoba dosiahla 50 %, čo je primerané testovanej populácii. Najslabšou spomedzi všetkých hodnotených zložiek bola gramatika (43 %).

Úspešnosť v PFIČ bola u SOŠ a konzervatóriách výrazne nižšia (49 %) ako u gymnázií (70 %).

Vzhľadom na to, že metodika zostavovania meracieho nástroja sa vyvíja, predpokladáme, že aj tento dokument je prínosom ku ďalšiemu skvalitňovaniu testovacích nástrojov EČ a PFIČ MS. Súčasne dúfame, že tento dokument je aj užitočným materiálom pre odbornú a pedagogickú verejnosť, na základe ktorého je možné podrobne vyhodnotiť a rozanalyzovať úroveň testovaných vedomostí a zručností maturantov z nemeckého jazyka – úroveň B1 a tak prispieť ku skvalitňovaniu vyučovacieho procesu v oblasti cudzích jazykov.

Literatúra

1. Burjan, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Bratislava: Exam, 1999.
2. Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dát. Praha: Portal, 2004.
3. Kolektiv: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Praha: Testcentrum, 2001.
4. Lapitka, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. Bratislava: ŠPU, 1996.
5. Ritomsky, A. - Zelmanova, O.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. Bratislava: ŠPU, 2003.
6. Ritomsky, A. - Zelmanova, O. - Zelman, J.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPU : Bratislava 2002.
7. Sklenarova, I. - Zelmanova, O.: Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. Bratislava: ŠPU, 2005.
8. SPSS Base 10.0 User`s Guide. by SPSS Inc. : Chicago 1999.
9. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
10. Turek, I.: Učiteľ a pedagogický výskum. Bratislava: Metodické centrum, 1998.
11. Wimmer, G.: Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Hradec Kralove: Gaudeamus, 1993.